ايىندى 70 جىل كۇرەسكە تولى جاڭا ٴداۋىر

قىپ - قىزىل انار ٴدانى، شىنايى ىنتىماق سۇيىسپەنشىلىگى

—— شينجياڭنىڭ بەيبىت ازات بولعاندىعىنىڭ 70 جىلدىعى ساتىندە ۇلتتار ىنتىماعىنا شولۋ

□ ٴتىلشىمىز جاڭ يۇنمەي

قازىر انارداڭ ٴدال پىساتىن مەزگىلى، وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ كوپتەگەن اۋىل - قىستاقتارىنا بارساڭىز، قىپ - قىزىل انارداڭ بۇتاقتاردا سامسىپ تۇرعاندىعىن، كەز كەلگەن بىرەۋىن ارشىساڭىز، انار ٴدانىنىڭ تولىسىپ، ٴبىر - بىرىمەن بىتە قايناسىپ تۇرعاندىعىن كورەسىز. مىنە بۇل شينجياڭداعى ٴار ۇلتتىڭ ۇلى ىنتىماعىنىڭ جاندى بەينەسى، شينجياڭداعى ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ انارداڭ دانىندەي تىعىز ۇيىسقاندىعى.

جاڭا جۇڭگو قۇرىلعانىنان كەيىن، شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايونىنىڭ قۇرىلۋىن بەلگى ەتكەن ۇلتتىق وڭىرلىك اۆتونوميا ٴتۇزىمى شينجياڭدا جاپپاي اتقارىلدى. نەشە ونداعان جىلدان بەرى، شينجياڭداعى ٴار ۇلت تاتۋ - ٴتاتتى ٴوتىپ، تىزە قوسا قيىنشىلىقتاردى جەڭىپ، جاراسىمدى دامىپ، بىتە قايناسقان ۇلتتار قاتىناسى ورناپ، ۇلتتار ىنتىماعى ۇلى سۇيىسپەنشىلىگىنىڭ اسەرلى حيكايالارىن باياندادى، جاڭا داۋىردە شينجياڭداعى ٴار ۇلتتىڭ ۇلى ىنتىماعىنىڭ ۇلى ماداق جىرىن جازدى.

■ ۇلتتار ىنتىماعى ەڭ كورنەكتى كورىنىسكە اينالدى

شينجياڭ ەجەلدەن كوپ ۇلت شوعىرلى قونىستانعان ٴوڭىر. ازاتتىقتان كەيىن، شينجياڭ ٴار ۇلتتىڭ بىرگە ىنتىماقتاسا كۇرەس جۇرگىزۋ، بىرگە گۇلدەنۋ، داموۋ نەگىزگى تاقىرىبىن باستان - اياق مىقتاپ يگەرىپ، ۇلتتار ىنتىماعى، العاباسارلىعىن دىلگەرلەتۋ ٴۇشىن جاڭا وي جەلىنى، جاڭا ٴادىستى، جاڭا شارانى ۇزدىكسىز قاراستىردى.

شينجياڭنىڭ ايگىلى ٴبيشىسى ٴدىلنار ابۇلانىڭ كەڭسەسىندەگى كىتاپ سورەسىنە ٴبىر سۋرەت قويىلعان، بۇل ونىڭ وڭتۇستىك شينجياڭداعى جۇپ قۇراعان تۋىسىمەن بىرگە تۇسكەن سۋرەتى. "مادەنيەت - كوركەمونەر قىزمەتكەرى رەتىندە، الدىمەن ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ قورعاۋشىسى بولىپ، تاڭداۋلى كوركەمونەر تۋىندىلارى ارقىلى ٴار ۇلت بۇقاراسىن ىنتىماقتاستىرامىن". ٴدىلنار بىلاي دەيدى: "اۆتونوميالى رايون ورىستەتكەن 'ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ بەرەكەلى شاڭىراعى' جانە ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ بىرلەسكەن دوستىق قيمىلى ٴار ۇلت كادر - بۇقاراسىنىڭ جۇرەكتەرىن توعىستىراتىن كوپىر سالدى".

2016 - جىلدان بەرى اۆتونوميالى رايون ۇلتتار ىنتىماعىن ەڭ ۇلكەن بۇقارالىق قىزمەت ەتۋگە تاباندى بولىپ، تۇتاس رايوندا "ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ بەرەكەلى شاڭىراعى" جانە ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ بىرلەسكەن دوستىق قيمىلىن ىشكەرىلەي ورىستەتىپ، تۇتاس رايونداعى كادرلار، جۇمىسشى - قىزمەتكەرلەر ٴار ۇلت نەگىزگى ساتى بۇقاراسىمەن جۇپ قۇراپ، تۋىس بولىپ، بىرگە تۇرىپ، بىرگە ۇيرەنىپ، بىرگە ىستەپ، بىرگە شاتتانىپ، ٴبىر ٴۇيلى جانداردای بولىپ، ٴبىر - بىرىنە قارايلاستى، ٴبىر - بىرىنە سۇيەندى، بەينەت پەن زەينەتتى بىرگە وتكەردى. بۇگىنگى تاڭدا، ٴاربىر كادردىڭ، جۇمىسشى - قىزمەتكەردىڭ بارلىعىندا ٴوزىنىڭ جۇپ قۇراعان تۋىسى بولىپ قانا قالماستان، تۇرمىستا كوپشىلىك ۇزدىكتەرىنەن ٴبىر - بىرىمەن تۋىستاستى، ٴتىپتى، شينجياڭعا كومەككە كەلگەن كادرلار دا شينجياڭنان تۋىس تاپتى. ٴبىر جىلى قاباقتىڭ، ٴبىر جىميىستىڭ، ٴبىر اۋىز سالەمنىڭ بارلىعى ٴوزارا سۇيىسپەنشىلىكتەن سىر شەرتتى. وسى قويۋ سۇيىسپەنشىلىك شينجياڭنىڭ بايتاق دالاسىندا تەز ارادا وركەن جايىپ، جەكە تۇلعادان وتباسىنا، اۋلادان الەۋمەتتىك اۋماققا دەيىن، ٴار ۇلت كادر - بۇقاراسى ٴبىر ٴۇيلى جانداردای بولىپ، سەن - مەن دەسپەي، جۇرەكتەرى توعىستى، اشى - تۇششىنى بىرگە كوردى. ۇلتتار ىنتىماعى، العاباسارلىعى ٴار ۇلت كادر - بۇقاراسىنىڭ ورتاق قۇن تالپىنىسىنا اينالۋدا.

بۇل اۆتونوميالى رايوننىڭ ۇلتتار ىنتىماعى، العاباسارلىعىن دىلگەرلەتۋىنىڭ تاعى ٴبىر كەلەلى اماليات، باسقا دا ماڭىزدى شارالارمەن ۇلتتار ىنتىماعى، العاباسارلىعى ىستەرىن دىلگەرلەتۋدىڭ پارمەندى بىرىككەن كۇشىن قالىپتاستىردى.

— زاڭ شىعارۋ تەبىنىن ارتتىرىپ، زاڭمەن جونگە سالۋ جاعىندا ٴاربىر ۇلتتىڭ زاڭدى ۇقىق - مۇددەسىن قامتاماسىز ەتتى. «شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايونىنىڭ ۇلتتار ىنتىماعى، العاباسارلىعى قىزمەت ەرەجەسى»ن ٴوز ىشىنە العان جەرگىلىكتى زاڭ ەرەجەلەردى (زاڭ ەرەجە سيپاتتى قاۋلىنى، قارارلى قامتيدى) جاسادى، وزگەرتتى جانە جەرگىلىكتى زاڭ ەرەجەدەن، ارناۋلى ەرەجەدەن جالپى 621ىن بەكىتتى.

— ۇلتتىق وڭىرلىك اۆتونوميا ٴتۇزىمى جاپپاي قۇرىلدى ٴارى ۇزدىكسىز كەمەلدەنىپ، از ۇلتتار مەملەكەت بيلىگىنە تەڭ تۇرعىدا ات سالىستى جانە ونى جۇرگىزدى. كەزەكتە رايونىمىزداعى ٴار دارەجەلى حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرى اراسىندا از ۇلتتار 69.81%تى ۇستايدى، ٴار دارەجەلى ساياسي كەڭەس مۇشەلەرى اراسىندا از ۇلتتار 47.8%تى ۇستايدى، اۆتونوميالى رايون، ايماق، اۋدان سىندى ٴۇش دارەجەلى مەملەكەت ورگاندارىنىڭ قۇرامىنداعىلار اراسىندا از ۇلتتار 39.75%تى ۇستايدى.

— مەملەكەتتە ٴبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ٴتىل - جازۋ جانە ٴوز ۇلت ٴتىلى سىندى قوس ٴتىل وقىتۋى ۇزدىكسىز ورىستەتىلىپ، ٴار ۇلتتىڭ ٴتۇسىنىسۋى مەن تىلدەسۋىن كۇشەيتىپ، ٴار ۇلتتىڭ بىرگە داموىن جەبەدى. از ۇلتتاردىڭ تاڭداۋلى ٴداستۇرلى مادەنيەتىن بەلسەنە قورعاپ جانە جالعاستىرىپ، «12 مۇقام»، «جاڭعىر»، «ماناس» سياقتىلاردى ٴار ۇلت حالقى توتەنشە ۇناتتى......

ٴونىمدى اتقارىلعان ٴبىر قىدىرۋ شارالار شينجياڭنىڭ ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ يدەيالىق نەگىزىن جانە اماليات نەگىزىن اناعۇرلىم بەكەمدەدى جانە دامىتتى. ەتەنە بايلانىسىپ، بىتە قايناسقان، ٴبىر - بىرىنەن ايرىلا المايتىن جاراسىمدى ۇلتتار قاتىناسى شينجياڭنىڭ بايتاق دالاسىنداعى ەڭ كورنەكتى كورىنىسكە اينالدى.

■ ىنتىماق تۇقىمى جۇرەكتەرگە تەرەڭ تامىر تارتتى

تاريح پاراعىن اشساق، بەيبىت ازات بولعانىنان تارتىپ بۇگىنگە دەيىن، شينجياڭنىڭ بايتاق دالاسى ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ قويۋ سۇيىسپەنشىلىگىنە بولەنىپ كەلەدى.

وتكەن عاسىردىڭ 50 - جىلدارىندا، كەريا اۋدانىنىڭ تۇرعىنى قۇربان تۇلىم ەڭسەسىن كوتەرىپ ازاتتىققا قولى جەتكەنى ٴۇشىن، العىستى سەزىمىن جەتكىزۋ ٴۇشىن "ەسەككە ٴمىنىپ بەيجيڭگە بارىپ ماۋ جۇشيعا سالەمدەسۋدى" كوپ ويلادى، كەيىن ەكى رەت ماۋ جۇشيدىڭ قابىلداۋىندا بولدى، ادامدار ونى ىقىلاسپەن "قۇربان اتاي" دەپ اتادى.

كۇشارداعى كەستەشى اپەكە - سىڭلىلەر بۇگىنگى باقىتتى تۇرمىستان اسەرلەنىپ، پارتياعا دەگەن العىستى سەزىمىن ٴبىلدىرۋ ٴۇشىن 2 اي ۋاقىت جۇمساپ، "ٴبىر نيەتپەن جۇڭگو ارمانىن بىرگە جۇزەگە اسىرايىق" دەگەن جازۋدى كانۋالاپ ٴتۇسىرىپ، باس شۇجي شي جينپيڭگە ۇسىندى.

بيڭتۋاننىڭ ايەل قىزمەتكەرى يوۋ لياڭيڭ 800 كيلومەتر شالعايداعى گۇماداعى شارۋا مامەتتۇرىپ مۇساقىن تۋىسقا بەرگىسىز جان اشىر - جاقىن بولدى، ول ۇيعۇر باۋىرلاسىن جەتەكتەپ بىرگە اۋقاتتانىپ، دوڭگەلەك داۋلەتكە ۇمتىلدى، اپەكە - باۋىر ەكەۋىنىڭ سۇيىسپەنشىلىگى كوپتەگەن ادامدى اسەرلەندىردى.

قۇربان نياز ونى نەشە جىلدى ٴبىر كۇندەي وتكىزىپ، قارشادايىنان بالالاردىڭ جۇرەگىنە ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ تۇقىمىن سەپتى، پارتيا ورتالىق كوميتەتى، مەملەكەتتىك كەڭەس وعان رەفورما اتويشىسى اتاعىن بەرىپ، ونى "ۇلتتار ىنتىماعى، العاباسارلىعى اماليادا ايگىلەۋشى" دەپ اتادى.

شىڭگىلدەگى انا ٴانيپا ٴالماحۇن ٴوز بالالارىن باعىپ - قاعۋدان سىرت، دىلگەرىندى - كەيىندى 10 جەتىم بالانى اسىراپ الدى، قازىر ونىڭ وتباسى 6 ۇلتتان قۇرالعان ۇلكەن شاڭىراققا اينالدى.

شاۋەشەك قالاسىنىڭ تۇرعىنى ما ليانحۋانىڭ وتباسى حانزۋ، حۇيزۋ، قازاق، ورىس، ۇيعۇر، داعۇر، تاتار سياقتى 7 ۇلتتان قۇرالعان، ىنتىماقتى، بەرەكەلى كوپ ۇلتتى ۇلكەن شاڭىراق، وتباسى مۇشەلەرىنىڭ ىنتىماقتى دا تاتۋ - ٴتاتتى، بەرەكەسى ۇيعان قارىم - قاتىناسى ەل اۋزىنداعى القاۋلى ىسكە اينالدى.

ٴۇرىمجى قالاسىنداعى "ۇلتتار ىنتىماعى ۇلكەن اۋلاسى"ندا، كورشىلەر جاراسىمدىلىقپەن بىرگە تۇرادى، ٴاربىر ادامنىڭ جۇرەگى شۋاقتى مەيىرگە تولى، جانارلارىنان شىن سۇيىسپەنشىلىك، شىنايى سەزىم مەن مۇڭدالايدى.

شينجياڭدا مۇنداي حيكايالار ٴتىپتى كوپ. ۋ دىڭيۇن، جۇماتاي اۋباكىر، جۋاڭ شىجۋا، بۇرماحان مولدو... مىنە وسى ەسىمدەردىڭ ارتىندا جان تەبىرەنتەرلىك ۇلتتار ىنتىماعى حيكايالارى جاتىر، ولار مەرۋەرتتەي جارقىراپ، مەيىرىن توگىپ تۇرادى. ولار تۇرلىشە داۋىردە ٴومىر سۇرگەنىمەن، ٴبىراق، ٴبارى بىردەي ۇلگى كۇشىنە يە بولعاندىقتان، شينجياڭدىقتاردىڭ رۋحاني كووردينااتاسىنا اينالدى.

قازىر ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ تۇقىمى تيانشاننىڭ وڭتۇستىگى مەن سولتۇستىگىنىڭ ىرىستى توپىراعىنا تەرەڭ تامىر تارتتى، ٴار ۇلت كادر - بۇقاراسى ۇلتتار ىنتىماعىن كوز قاراشىعىنداي ايالاپ، ومىرىندەي قاستەرلەيدى.

2016 - جىلى 2 - ايدا، 4 ۇيعۇر جىگىت شاڭحاي - شانشي جوعارى قارقىندى تاس جولىندا كولىكپەن كەلە جاتىپ، جول ۇستىندە كولىك اپاتى تۇتلعانىن كورگەندە، تورتەۋى ەش ٴارى - ٴسارى بولماستان كومەك قولدارىن سوزىپ جاردەمدەستى؛ حۇنان ولكەسىنىڭ چىنجوۋ قالاسى گاۋيلىك كورىنىس وڭىرىندە، قوي ەتى كاۋابىن ساتۋشى ٴحابىر احمەت بىرەۋدىڭ "قۇتقارىڭدار" دەپ ايقايلاعانىن ەستىپ، ەش ٴارى - ٴسارى بولماستان سۋعا سەكىرىپ ٴتۇسىپ، باسقالارمەن سەلبەسە وتىرىپ، سۋعا ٴتۇسىپ كەتكەن ايەلدى قۇتقارىپ شىعادى؛ "سيرەك كەزدەسەتىن قان تيپىندەگى" قىز بالا ۋ جيڭجيڭ ٴبىر جولعى قان بەرۋىنەن كومەككە يە بولعان ۇيعۇر بويجەتكەن تۇحنىم اجىيمەمەن ٴومىر بويى اپەكەلى - ٴسىڭلى بولىپ ٴوتتى...

وسىناۋ ٴبىر - بىرلەگەن ٴوڭىر اتتاعان، ۇلت اتتاعان ناعىز سۇيىسپەنشىلىكتەر ٴارى كەزدەيسوق، ٴارى سوزسىزدىك.

"شينجياڭنىڭ ۇلكەندى - كىشىلى كوشەلەرىنەن وسى ارادايى ادامداردىڭ سەن - مەن دەسپەي، دوستىق تاتۋلىقپەن ٴومىر كەشىپ جاتقاندىعىن كوردىك، بۇل جەر — ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ 'گۇلباقشاسى' ەكەن".

بۇل بيىل 2 - ايدا سەربيا سوتسياليستەر پارتياسىنىڭ ورىنباسار ٴتوراعاسى ماركوۆيچ پرەدراگتىڭ "جۇڭگونىڭ ۇلت ساياساتى جانە ۇلتتار ىنتىماعى — شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايونىنىڭ امالياتى" ارناۋلى تاقىرىپتىق ۇگىتتەۋ - تانىستىرۋ ماجىلىسىندە جانە شينجياڭدا ەكسكۋرسيادا، تەكسەرۋدە بولعانداعى ناقتى سەزىنۋى ەدى.

■ دامۋدى ىنتىماقتى نىعايتۋ جاعىندا تياناقتاندىردى

"ۇلتتار ىنتىماعى — دامۋدىڭ، العا باسۋدىڭ ىرگە تاسى"، "دامۋدى حالىق تۇرمىسىن جاقسارتۋ جاعىندا تياناقتاندىرۋ، جەرگىلىكتى ورىنعا جاپپاي تيىمدىلىك جاساۋ جاعىندا تياناقتاندىرۋ، ىنتىماقتى نىعايتۋ جاعىندا تياناقتاندىرۋ كەرەك"، باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ ىقىلاستى تاپسىرماسى ٴالى كوكەيىمىزدە.

70 جىلدان بەرى، رايونىمىز حالىق تۇرمىسىن قامتاماسىز ەتۋ جانە جاقسارتۋدى ۇلتتار ىنتىماعى قىزمەتىن جاقسى ىستەۋدىڭ شىعار ٴتۇيىنى جانە تابان تىرەر تياناعى ەتۋدەن جازباي، حالىققا تيىمدىلىك جاساۋ ينجەنەريالارىن زور كۇشپەن دىلگەرلەتىپ، ۇلتتاردىڭ ارالاسۋىن، ىشتەسۋىن، توعىسۋىن دىلگەرلەتتى.

70 جىلدىڭ الدىندا قۇربان اتايدىڭ بار ٴۇي مۇلكى تەك ٴبىر توزعان كىلەم مەن ٴبىر توزعان مىس شاۋگىم عانا ەدى. 70 جىلدان كەيىن ونىڭ اۋلىندا جەر مەن كوكتەي وزگەرىس جارىققا شىقتى، اۋىلداعى حالىق تىنىش ٴومىر، شات - شادىمان تىرشىلىك كەشىرىپ، كيەر كيىم، ىشەر استان الاڭدامايتىن بولدى.

اۆتوكولىكتەر قۇربان اتايدىڭ اۋىلى كەريا اۋدانىنىڭ اۋىل اراسىنداعى جولدارىندا قايشىلىسۋدا، رەتتى تىزىلگەن كوركەم بەيقۇت ۇيلەر، قاتار - قاتار رەتتى جوبالانعان اتىز - ارىقتار كوز جاۋىن الادى. بۇرىنعى كۇندەرىدەگى ماڭىزدى قاتىناس قۇرالى — ەسەكتىڭ ورنىن ەلەكتىرسيكل، جەڭىل اۆتوموبيلدەر باساقان؛ بۇرىنعى كۇندەرىدەگى "اشىق كۇندەرى شاڭى شىعىپ جاتاتىن، جاڭبىرلى كۇندەرى لاي - باتپاق بولاتىن" توپىراق جولدار قازىر كەڭ دە ٴتۇپ - ٴتۇزۋ اسفالت جولدارعا اينالعان؛ بۇرىنعى كۇندەرىدەگى ماتادان تىگىلگەن شاپاندار بۇگىنگى كۇندەرى وسى زامان ەلەمەنتتەرىن قوسىپ، جاڭاشا، ٴساندى بولا تۇسكەن...

قۇربان اتايدىڭ اۋىلىنداعى وزگەرىستەر رايونىمىزدىڭ 70 جىلدان بەرگى دامۋ وزگەرىستەرىنىڭ ٴبىر شاعىن كورىنىسى.

70 جىلدان بەرى، وتە - موتە، پارتيا 18 - قۇرىلتايىنان بەرى، رايونىمىز حالىقتى وزەك ەتكەن دامۋ يدەياسىنا تاباندى بولىپ، حالىق تۇرمىسىنا جاناسىپ، دامۋدى دىلگەرلەتتى، جۇمىستانۋ، وقۋ - اعارتۋ، ەمدەۋ، قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋ سياقتى حالىققا تيىمدىلىك جاساۋدىڭ 9 ۇلكەن ينجەنەرياسى ۇزدىكسىز دىلگەرلەتىلىپ، حالىق تىلەگەن اناعۇرلىم ۇيىستىردى، كۇش - قۋاتتى اناعۇرلىم توپتادى.

ٴۇيى لوپ اۋدانى دول اۋىلى شاقماق قىستاعىندا تۇراتىن پازيلات سايدىمامەت جياڭشي ليانچۋاڭ ەلەكترون شەكتى سەرىكتەستىگىندە قىزمەت ىستەگەنىنە نە بارى 3 اي عانا بولعاندا باناجاڭدىقتا وسىرىلەتىندىگىن، ەڭبەكاقىسى ٴبىر رەتتە 1000 نەشە يۋان جوعارىلايتىندىعىن ويلاپ تا كورمەگەن ەدى. "بۇل جەردەگى حانزۋ مۇعالىمدەر بىزگە وتە جاقسى مامىلە جاسايدى. قازىر مەن ٴار ۇلتتان تۇراتىن 7 ادامدى باسقارامىن، مەن، ٴسوزسىز، كوپشىلىكتى ىنتىماقتاستىرىپ، قىزمەتتى جاقسى ىستەيمىن"، - دەدى پازيلات.

كەمەنىڭ كۇشى جەلكەنىندە، ادامنىڭ كۇشى جۇرەگىندە. بۇگىندەرى رايونىمىزداعى ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ ىنتىماقتى دارىپتەۋ، كىرىستى ارتتىرۋ، دامۋعا ۇمتىلۋ ارمانى بارعان سايىن كۇشەيۋدە، كورىكتى شينجياڭ قۇرۋ، وتان ارمانىن بىرگە جۇزەگە اسىرۋ قۇدىرەتتى وڭ ەنەرگياسى اناعۇرلىم تۇنىداۋدا. پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ پارمەندى باسشىلىعىندا، شينجياڭداعى ٴار ۇلت پەرزەنتتەرى ۇزدىكسىز كۇرەس جاساپ، وتانىمىزدىڭ شينجياڭى، ٴسوزسىز، اناعۇرلىم كوركەم ەتىپ قۇرىپ شىعادى!

(باسى 1 - بەتتە)

■ جوعارى ولشەممەن ورنالاستىرۋ جاساپ، تۇتاس قامتۋدى جۇزەگە اسىردى

شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايوندىق پارتكوم باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ ماڭىزدى سوزدەرىنىڭ جانە ماڭىزدى نۇسقاۋلارىنىڭ رۋحىن ىشكەرىلەي ۇيرەنىپ، دايەكتىلەندىرىپ، 5 رەت تۇراقتى كوميتەت ٴماجىلىسىن، 3 رەت ارناۋلى تاقىرىپتىق ٴماجىلىس اشىپ، 2 - توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى جوعارى ولشەممەن ورنالاستىرۋ جاساپ، دىلگەرلەتتى. 1 - توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى ورىستەتكەن كەزدە، اۆتونوميالى رايوندىق پارتكوم ٴارقايسى ايماق، وبلىس، قالالارعا قىزمەت اترەتتەرىن جىبەرىپ، 14 ايماق، وبلىس، قالا مەن 105 اۋدان، قالا، رايونداعى پارتكوم القاسىنداعىلاردى قۇزاپ، جەتەكشىلىك ەتىپ، شي جينپيڭنىڭ جاڭا ٴداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىن، باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ شينجياڭ قىزمەتى جونىندەگى ماڭىزدى ٴسوزىنىڭ جانە ماڭىزدى نۇسقاۋىنىڭ رۋحىن وزەك ەتىپ، جەكە - جەكە 2 اپتالىق جانە ٴبىر اپتالىق مەرزىممەن شوعىرلى ۇيرەنۋ جۇرگىزىپ، 2 - توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەگە بەكەم يدەيالىق، ساياسي نەگىز قالادى. ۇيرەنۋ تاربيەسىنىڭ تۇتاس قامتىلۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتۋ ٴۇشىن، اۆتونوميالى رايوندىق پارتكوم نەگىزگى ساتىداعى از ۇلت پارتيا مۇشەلەرىنە، ٴسوز جوق، وقۋعا ٴتيىستى كىتاپتىڭ ۇيعۇر تىلىندەگى باسىلىمىنان 118 مىڭ نۇسقانى، قازاق تىلىندەگى باسىلىمنان 38 مىڭ نۇسقانى جازدىرىپ بەردى.

■ جوعارى ساپامەن دىلگەرلەتىلىپ، ناقتاپ تياناقتاندىرۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتىلدى

2 - توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ ٴتۇيىنى كوپ، اۋماعى كەڭ، جەلىسى ۇزاق بولۋداي ەرەكشەلىگىنە ساي، شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايوندىق پارتكوم 2 - توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەگە قاتىناسقان ورىندارعا 16 شارلاۋ، جەتەكشىلىك ەتۋ گرۋپپاسىن جىبەردى. اۆتونوميالى رايوندىق پارتكوم ايماقتاردان، وبلىستاردان، قالالاردان، جوعارى مەكتەپتەردەن 1 - توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى ۇيىمداستىرۋعا، جەتەكشىلىك ەتۋگە قاتىسقان كاسىپتىك تەرەكتىلەردى شىعارىپ، 8 - ايدا ارناۋلى تاقىرىپتا 2 رەت باۋلىعانان كەيىن، قايتىپ بارىپ سول ٴوڭىردىڭ، سول ورىننىڭ 2 - توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە قىزمەتىنە ات سالىسىپ، داىىندىق جاساۋىنا جىبەردى. شينجياڭنىڭ 2 - توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسى پارتيالى كادرلارعا اۋقىمدىق ساياسات تاربيەسىن ورىستەتىپ، «شينجياڭعا قاتىستى ٴبىرقانشا تاريحي ماسەلە»، «شينجياڭنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ كۇرەسى جانە ادامدىق ۇقىق قامتاماسىزدىعى»، «شينجياڭ كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ، باۋلۋ قىزمەتى» اق تىستى كىتاپتارىن ۇيرەنۋگە، زەرتتەۋگە ۇيىمداستىرىپ، "جاڭ فۋجيڭ جولداستىڭ ىزگى ىستەرىنەن باياندااما جاساۋ ٴماجىلىسى" ەكراندى تاربيە فيلمىن كورۋگە ۇيىمداستىردى.

■ قاتاڭ تالاپ قويىپ، تياناقتاندىرىپ، ناقتى ونىمدىلىككە قول جەتكىزۋگە تالپىندى

2 - توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەدە شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايوندىق پارتكوم نىسانانى باعدار ەتۋ مەن ماسەلەنى باعدار ەتۋدى ٴوزارا بىرلەستىرۋگە تاباندى بولىپ، "3 + 3 + 1" ناقتى ٴىسىن كورنەكتى تۇردە ويداعىداي ىستەدى. "1" دەگەنىمىز قوعام ورنىقتىلىعى قىزمەتىن تىڭعىلىقتى، ويداعىداي ىستەپ، ورنىقتىلىقتىڭ پايداسىن تولىق تاراتۋ. "3" دەگەنىمىز 1 - توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەدە تۇراقتاندىرىلعان 3 ناقتى ٴىستى ۇزدىكسىز ويداعىداي مىقتى يگەرىپ، جىل سايىن قالا، اۋىل تۇرعىندارىنىڭ دەنساۋلىعىن تەكسەرتۋدى تياناقتاندىرىپ، تۋبەركۋلەز اۋرۋىنا شالدىققان ناۋقاستاردى قۇتقارۋ - ەمدەۋ ماسەلەسىن كۇش سالا، ويداعىداي شەشۋ؛ كەدەي حالىق سانىنىڭ اۋىز سۋ حاۋىپسىزدىگى، تۇرعىن ٴۇي حاۋىپسىزدىگى ماسەلەسىندەگى ولقىلىقتاردى كۇش سالا تولىقتاپ، كۇشتى شوعىرلاندىرىپ، قالعان اۋىر كەدەي حالىق سانىن كەدەيلىكتەن ارىلتۋ ماسەلەسىن شەشۋ؛ جۇمىسقا ورنالاستىرۋدى، كىرىستى ارتتىرۋدى بەلسەنە كەڭەيتىپ، ٴاربىر ەڭبەك قۋاتى بار وتباسىلارىنان، كەم دەگەندە، ٴبىر ادامدى جۇمىسقا ورنالاستىرۋدى قۇلشىنا جۇزەگە اسىرۋ. "3" دەگەنىمىز 2 - توپتاعى ورىنداردىڭ ەرەكشەلىگىنە باعىتتاي وتىرىپ، تاعى دا 3 ناقتى ٴىستى ويداعىداي ىستەۋدى تۇراقتاندىرۋ، بۇقارالىق قىزمەتتى اناعۇرلىم تىڭعىلىقتى ىستەپ، ەڭ كەڭ كولەمدە جۇرت تىلەگىن توعىستىرۋ؛ ۇلتتار ىنتىماعى قىزمەتىن تىڭعىلىقتى ويداعىداي ىستەپ، "ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ بەرەكەلى شاڭىراعى" جانە ۇلتتار ىنتىماعى بىرلەسكەن دوستىق قيمىلىن تەرەڭدەتىپ، بارلىق ادامنىڭ ۇلتتار ىنتىماعىنا ۇلەس قوسۋىن دىلگەرلەتۋ؛ ساياحات كاسىبىن دامىتۋداعى كورنەكتى، ماڭىزدى ماسەلەلەردى كۇش سالا شەشىپ، جوعارى ساپالى دامۋدى دىلگەرلەتۋ. ٴارقايسى ايماق، وبلىس، قالا، جوعارى مەكتەپتەر بۇقارانىڭ اڭسى كۇشتى بولعان ماسەلەلەردىڭ ىشىنەن ەڭ كورنەكتى 77 ماسەلەنى تۇراقتاندىرىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە مەزگىلىندە شەشۋگە كەلەتىن ماسەلەلەردى مىقتى يگەرىپ، رەتتەپ - تۇزەتىپ ٴبىر جاقتى ەتۋ قاجەت.

(شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 9 - ايدىڭ 26 - كۇنى بەيجيڭنەن بەرگەن حابارى)